

GOUVERNEUR EMILE ROEMER

“Eerste jaar is omgevlogen”

Hij is al meer dan veertig jaar actief in de politiek en kijkt daardoor niet zo snel meer ergens van op. Emile Roemer maakte eerder kennis met (een stukje) Limburg als waarnemend burgemeester van Heerlen; nu is hij sinds een jaar gouverneur. Een jaar waarin het minder stormachtig was in het provinciehuis dan de voorafgaande jaren. Daarover en allerlei andere zaken, zoals het kippenvelmoment in een vluchtelingenkamp, vertelt hij bij Koffieschenkerij Genuujerie in Venlo.

TEKST: JAC BUHHOLZ / FOTO'S: RAOUL LIMPENS

n

e Genuujerie ligt in het buitengebied van Venlo en is buur van de meer bekende kapel van Genooi. Emile Roemer kijkt goedkeurend rond. “Mooi plekje, ik kende het nog niet.” Eenmaal achter de koffie moet hij lachen als hij wordt gewezen op de constatering dat het sinds zijn aantreden als gouverneur rustig is in het provinciehuis. “Ik kan bogen op meer dan veertig jaar openbaar bestuur. Daarin heb ik veel meege-maakt en heel wat ervaring opgedaan. Het stelt me bijvoorbeeld in staat vroegtijdig zaken te signaleren, maar eveneens dingen te nuanceren. Daarbij... het huidig provinciebestuur wil ook de andere kant laten zien, wil vooruitkijken, niet achterom.”

VERTROUWEN KWIJT

Dat laatste deed Roemer zelf wel. Hij schreef naar aanleiding van onder andere verschillende rapporten een Werkplan Bestuurscultuur 2023-2027. Dat plan is kort na dit interview gepresenteerd. “Ik wilde zelf graag terugkijken naar waar we vandaan komen. Wat kunnen we verbeteren en hoe winnen we het vertrouwen terug. Dat kan vanuit mijn rol als gouverneur die boven de partijen staat.” Roemer vertelt dat hij als sinds 1980 politiek actief is. Hij heeft in die tijd veel zien veranderen, in en buiten de politiek, op allerlei niveaus. Meest in het oog springt de gepolariseerde wereld. Politici bijvoorbeeld lijken niet meer samen te willen werken, maar elkaar vooral te willen tegenwerken. Maar er zijn ook de bedreigingen om het minste of geringste, binnen en buiten de politiek. Hij heeft er wel een verklaring voor. “Ik ben opgegroeid in de jaren zestig en zeventig, toen Nederland nog verzuild was. Daar kun je van alles van vinden, maar het zorgde voor rust en zekerheid. Duidelijkheid ook, je hoorde ergens bij. Had een identiteit. Met de ontzuiling vanaf de jaren tachtig is de individualisering toegenomen. Dat heeft geleid tot de gepolariseerde wereld waarin we nu leven, waarin mensen het vertrouwen in bijvoorbeeld de politiek en journalistiek kwijt zijn geraakt. Hoe we dat kunnen oplossen? Tja, goede vraag. Dat is iets wat we collectief moeten doen, een concreter antwoord is er volgens mij momenteel niet. Ik ben echter wel een positief mens dus ik denk dat we het op enig moment wel kunnen.”

EUREGIO

Als gouverneur van Limburg is Roemer actief in de Nederlandse provincie met de meeste kilometers ‘buitenlandse’ grens, in een stukje Nederland dat in het hart van de Euregio ligt. Gaat Limburg daar goed mee om? “Niet goed genoeg”, glimlacht hij. “Daarvoor is men hier te bescheiden. De mindset moet wat dat betreft veranderen.” Hij is er voorstander van om zo veel mogelijk de samenwerking te zoeken met het Belgische en Duitse grensgebied, onder meer om de kleinere grensproblematiek op te lossen. “Ik weet ook wel dat we de grote thema’s niet in de provincie kunnen oplossen. Denk aan het wonen en werken over de grens, de waarde van diploma’s, de bureaucratie. Dat is voor de mensen in Den Haag, Berlijn en Brussel. Maar we kunnen op een ander niveau wel de basis leggen. Kijk naar het OLS waar altijd vertegenwoordigers uit België en Duitsland aanwezig zijn. Contacten op dat niveau zijn heel waardevol.” Roemer vindt dat er in de diverse hoofdsteden ook anders moet worden gedacht. “Om een voorbeeld te noemen.

“LIMBURG IS EEN INNOVATIEVE PROVINCIE MET VEEL EIGENTIJDSE VOORZIENINGEN”

“IK WERD OP MIJN ZEVENTIENDE, ACHTTIENDE POLITIEK BEWUST, DAT KREEG IK VAN THUIS UIT MEE”

Er wordt bijvoorbeeld wel gesproken over hoe je per spoor snel van Den Haag naar Londen kunt reizen. Leuk, maar voor de Limburger is het veel interessanter om vanuit Aken naar Londen te reizen. Alleen is er hier nog geen goede treinverbinding met Aken. Terwijl dat allemaal niet zo moeilijk hoeft te zijn.”

BRIGHTLANDS

Als het gesprek richting de vier Brightlands Campussen gaat, noemt Roemer die campussen een van de paradepaardjes van de provincie. Enkele jaren geleden werd het Brightlands-concept in het leven geroepen door de Universiteit Maastricht in samenwerking met de provincie Limburg. “Natuurlijk waren Maastricht en Sittard-Geleen – Chemelot dus – er al veel langer. Die hebben dan ook al een heel sterke positie. Maar dankzij de onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling ontwikkelen Venlo en Heerlen zich eveneens voortvarend. Er zijn daar veel innovatieve ontwikkelingen. Bedenk dat Brainport Eindhoven ooit op dezelfde bescheiden wijze is begonnen.”

VEREERD

Terugkijkend op zijn eerste jaar als gouverneur van Limburg, merkt Roemer op dat de tijd is voorbij gevlogen. Hij doet zijn werk iedere dag met veel plezier. Hij herinnert zich nog hoe vereerd hij was toen hij werd benaderd. “En hoe verrast ik was over wat Limburg allemaal heeft te bieden. Natuurlijk de bekende dingen zoals het rijke verenigingsleven, de fraaie natuur en het vanzelfsprekende gemeenschapsgevoel. Maar tevens, zoals we net al met de campussen aanstipten, is Limburg een innovatieve provincie met veel eigentijdse voorzieningen.” Van een jaar terug in de tijd gaat het dan terug naar de jeugd van de gouverneur. Die vertelt dat zijn ouders maatschappelijk heel betrokken waren. Moeder was aangesloten bij het

CDA en zette zich in voor vrouwenemancipatie. Het was nog de tijd van de eerder aangehaalde verzuilde maatschappij. “Nederland zag er heel anders uit – naar de kerk, bidden aan tafel. Op een gegeven moment wilde ik dingen radicaal anders doen, me afzetten tegen de gevestigde orde. Wat betreft hadden mijn drie oudere broers (Roemer is de vierde van vijf kinderen, red.) de weg al flink geplaveid.”

KIPPENVEL

De jonge Roemer werd lid van de SP en was in eerste instantie op gemeentelijk niveau voor die partij actief, tot aan wethouder en loco-burgemeester van Boxmeer. In 2007 stapte hij over naar de Tweede Kamer waar hij na enkele jaren fractievoorzitter en politiek leider werd. In januari 2018 liet hij Den Haag achter zich. “Ik werd op mijn zeventiende, achttiende politiek bewust, dat kreeg ik van thuis uit mee. De SP paste het beste bij me. Ik ben praktisch ingesteld, wilde problemen oplossen. Ik voelde me er meteen thuis.” Hij heeft in al die jaren uiteraard veel meegemaakt. Na enig nadenken springt er één moment uit. “Ik krijg nog altijd kippenvel als ik er aan terugdenk. Ik ben iemand die graag wil weten waar hij mee bezig is, wil het van dichtbij zien. Op enig moment ging het over opvang van asielzoekers in de regio, dat dat wellicht de beste oplossing was. Dus ben ik er gaan kijken, in Kenia. Sta ik op een gegeven moment in een grote legertent in een al heel druk kamp. Voor mijn ogen komt een meisje van een jaar of zestien haar baby, geboren in dat kamp, laten registreren. De man die dat deed, keek me aan en zei: ‘Moet je je bedenken dat zij zelf ook in dit kamp is geboren’. Ze zat er al haar hele leven. Vreselijk. De bedoeling was dat er 75.000 tot 80.000 mensen zouden worden opgevangen. Er zaten er op een gegeven moment zo’n 300.000, zonder enig perspectief. Onmenselijk.”

Kapel van Genooi

“HARDROCK SPEELT EEN BELANGRIJKE ROL: METALLICA IS VOOR MIJ DE BESTE BAND”

LERAAR

Van 1986 tot 2002 was Roemer tevens actief als onderwijzer in het basisonderwijs. “Waarom ik leraar wilde worden? Daar heb ik eigenlijk nooit over hoeven nadenken, dat was een vanzelfsprekendheid. Bij de beroepskeuzetest op de lagere school stond dat al met stip op 1.” Hij heeft zo twee keer van zijn hobby zijn beroep kunnen maken, glimlacht Roemer. “Eerst als leraar, later in de politiek.” Å propos hobby, hij staat bekend als hardrockliefhebber, klopt dat? “Ja, maar het is wel breder. Ik houd ook van jazz, blues, klassiek. Maar hardrock speelt inderdaad een belangrijke rol. Metallica is voor mij de beste band. Alles klopt daaraan. Vooral de eerste albums zijn geweldig. Ik zag ze voor het eerst tijdens een Aardschokfestival in de jaren tachtig en ben ze altijd blijven volgen; sta zelfs met ze op de foto. Maar een Clapton, Sting of Earth, Wind & Fire hoor ik ook graag en tijdens Pinkpop ben ik eveneens van de partij.” Zelf is hij

geen noemenswaardig musicus, zegt Roemer. Beetje pianoles gehad, wat tokkelen op de gitaar in zijn tijd als leraar. En de saxofoon. Als hij de keuze had, met wie zou hij dan wel eens als saxofonist op het podium willen staan? Het antwoord is verrassend. “Met Hans Dulfer. Tijdens mijn periode als waarnemend burgemeester van Alkmaar ben ik eens bij hem op bezoek geweest. Wat een gigant.”

Aan het eind van het gesprek volgt dan nog een ritueel dat geen enkele bezoeker van dit stukje Venlo mag overslaan: een kaarsje aansteken voor Onze Lieve Vrouw in de kapel van Genooi. Roemer voldoet er graag aan. Heeft hij in deze devote omgeving nog een laatste boodschap, zo richting kerst? “Dan kom ik nog even terug op de huidige maatschappij. Misschien moeten we met z’n allen eens goed nadenken in welke samenleving we eigenlijk willen leven. Wellicht is dat een eerste stap naar verbetering.” ■